

Pint under Pontius Pilatus...

— Pontius Pilatus var en kynisk politiker uten skrupler som kunne gjøre hva som helst for å overleve, sier kirkehistorikeren Øyvind Norderval. Foto: Svein E. Furulund.

Han felte dødsdommen over Jesus og fikk sitt navn udødeliggjort i den kristne trosbekjennelsen. Men hvem var egentlig Pontius Pilatus?

Tekst: Bjørn Brøymer

Vi vet med sikkerhet at Jesus ble dømt til døden av Pontius Pilatus. Dette fortelles til og med av den romerske historiker Tacitus. Det er en av svært få begivenheter fra Det nye testamente som er belagt i ikke-kristne kilder. Pontius Pilatus var romersk stattholder i Judea fra år 26 til 36. I de eldste skriftlige kilder bærer han tittelen prokurator, en tittel som skulle innebære at han kom fra ridderstanden. På en stentavle som ble funnet i den gamle romerske administrasjonsbyen Caesarea ved Middelhavet i 1961, omtales imidlertid Pilatus som praefectus. Begge titlene betyr statlig forvalter eller oppsynsmann.

Det er kirkehistorikeren og presten Øyvind Norderval som kan fortelle dette om en av de mange fascinerende skikkelser som er knyttet til historien om Jesus fra Nasaret. Den romerske embedsmannen har endog fått sitt navn udødeliggjort ved å nevnes hver gang den kristne trosbekjennelse fremsies, gjennom ordene «pint under Pontius Pilatus». Uten at han hadde felt dødsdommen over Jesus ville han knapt vært en fotnote i verdenshistorien.

Hvem var han egentlig, Pontius Pilatus?

— Bortsett fra prosessen mot Jesus, vet vi ikke så alt-

for meget om ham. Vi vet med sikkerhet at han blir avsatt som stattholder i Judea i år 36, fordi han sto bak en nedslakting av en gruppe samaritanere. Da ble han sendt til Roma for å bli dømt. En kristen kilde fra 300-tallet hevder at Pilatus begikk selvmord. Det er umulig å si om dette medfører riktighet, sier Øyvind Norderval.

Ut over dette er det vanskelig å danne seg et klart bilde av personen Pontius Pilatus. I tillegg til evangeliene portretter av stattholderen har man stort sett bare noen få jødiske kilder å holde seg til, og bildet er ikke entydig.

— De jødiske skildringene av Pilatus er meget negative. De to jødiske forfatterne Josephus og Philo, som begge levde i det første århundre, påstår at Pilatus var en korrupt, voldelig person med et styre preget av mord og umenneskelighet. Blant annet fortelles det at Pilatus skal ha slått ned opprør med vold. Han skal ha plyndret tempelkassen i Jerusalem og brukt midlene til å bygge akvedukter. Dessuten skal han ha skjendet Jerusalem ved å la keiserens portrett bæres gjennom jødene hellige by. Også stattholderens myntpregning tyder på at han viste liten respekt for jødiske tradisjoner: Der fremstilles romerske religiøse symboler som må ha fortonet seg som en provokasjon overfor jødene. Josephus og Philo hevder at hans kon-

Pontius Pilatus vasker sine hender. Slik er den romerske landshøvdingen i Judea fremstilt på et glassmaleri i Kölnerdomen i det 15. århundre.